

A Finnugor és Nyelvtörténeti Osztály jelentése a 2018-as évről

I. fejezet: Az osztály fő feladatai 2018-ban

Nyelvtörténet

Indoeurópai nyelvek

Latin nyelv. MTA „Lendület” – Számítógépes latin dialektológia: adatbázis-építés, latin dialektológiai problémák kutatása. Projektkonferencia szervezése.

Forrás: LP2015-1/2015 sz. MTA Lendület projektum.

Magyar nyelv

Korpuszbővítés : szövegnormalizálás, ellenőrzés, egyértelműsítés. Kutatás a vonatkozó kötőszók, a tagadó szórend, a sajátos jelentéstartalom és a mellérendelő szerkesztésmódok körében. 16-18. sz-i szövegek pragmatikai kutatása. Nyelvemlékek feldolgozása. Adatgyűjtés, szakirodalom feldolgozása, ismeretterjesztő kötet befejezése. Forrás: OTKA K 116217, NKA A2012/N7980, költségvetés.

Uráli nyelvek kutatása

Uráli nyelvészet. Az udmurt nyelv szintaktikai kérdéseinek kutatása, a témában a disszertáció védelemre bocsátása. Az udmurt igeidő-rendszer vizsgálata. Az udmurt nyelvjárási korpusz nyilvánossá tétele.

Szociolingvisztika. Identitáskutatás. Városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata északi számi, manysi, nganaszan, nyenyec nyelvek vonatkozásában. Interjúk, online kérdőívek feldolgozása, az év során újabb terepmunkák. A projektzáró tanulmánykötet előkészítése, módszertani cikk megírása. Manysi revitalizáció témakörében készített disszertáció benyújtása. Forrás: NKFIH-107869.

Kontaktusnyelvészet. Hanti mellérendelő mondatok vizsgálata. Az orosz-domináns kontaktushelyzet lexikológiai következményei a permi nyelvek vonatkozásában.

Egyéb. Obugrisztikai konferencia szervezése, az Uralonet adatbázis gondozása. Hagyatékok gondozása. Forrás: költségvetés.

A tervektől lényeges eltérések nem voltak: a hantira vonatkozó kontaktusnyelvészeti vizsgálatok módosított témán, de folytatódtak. Mindössze néhány hónapos eltolódás lesz a következő vállalások teljesítésében: az udmurt nyelvjárási korpusz nyilvánossá tétele, az Uralonet-munkálatok tényleges beindulása, a manysi revitalizáció témájából írt disszertáció benyújtása.

II. fejezet: A 2018-ban elért kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények

Rövid változat

Nyelvtörténet

Indoeurópai nyelvek

‘Lendület’ Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport

Az adatbázis több mint 8000 digitális adatlappal gyarapodott, valamint igen lényeges fejlesztések is megvalósultak. – Kimutatták, hogy az afrikai latinságban a névszói esetrendszer átépülése, redukálódása az eddig feltételezettnél sokkal lassabban következett be, ill. az átépülés tipológiája alapján a latin Afrika dialektológiailag inkább Hispánia latinságával hozható kapcsolatba, mint Szardíniáéval. Megállapították, hogy a szakirodalomban hangtani és esetszintaktikai alapon is magyarázott *-m* eltűnések közül valójában melyek magyarázhatók csak hangtani úton, és melyek egyben esetszintaktikai alapon is. Elkészítették egy, a 20. század elején talált, eddig publikálatlan (karthágói) átoktábla első, teljes olvasatát; nyelvi-tartalmi értelmezését autopsziára épülő franciaországi vizsgálatával alapozták meg. Noricum provinciát vizsgálva feltárták a terület magánhangzó- és mássalhangzó-rendszerbeli változásainak földrajzi és időbeli megoszlási mintázatait, ill. meghatározták Noricumnak az újlatin/román nyelvföldrajzi viszonyokat is figyelembe vevő pozícióját a régió többi tartományához képest. Császárkori latin feliratokon előforduló germán, illetve kelta kölcsönszavak eredetét pontosabban is meghatározták.

Magyar nyelvtörténet

Versengő szerkezetek a középmagyar élőnyelvben: változók elemzésén alapuló megközelítés (NKFI–OTKA K 116217): a normalizált teljes szövegmenyiség közel 7 millió karakter (a tervezettnél nagyobb mértékű növekedés). Ingyenes, regisztráció nélküli hozzáférés a mindmáig egyetlen olyan magyar nyelvtörténeti adatbázishoz, amely teljes terjedelmében morfológiailag elemzett. – Mondattan. Középmagyarra vonatkozó variacionista vizsgálatok. Vonatkozó névmási kötőszók: bár a nyelvi változásoknak jellemzően az élőnyelv a meghatározó terepük, a terjedésükben egyéb regiszterek dominálnak. – Elvégezték a Történeti magánéleti korpusz tagadó mondatainak első körös feldolgozását. A tagadó szórendet vizsgálták olyan mondatokban, amelyeknek véges igéje a mai magyarban hangsúlykerülő, és megállapították, hogy a jelentős számú szórendi minta három tényező változására, az igemódosítók, a segédige-jellegű elemek és a tagadás tulajdonságaiban megfigyelhető variációra vezethető vissza. Kvantitatív vizsgálatokat folytattak a feltételes jelentéstartalmat kifejező határozói igeneves tagmondatok 16–18. századi használatával kapcsolatban, amely e korszakban kiemelkedően gyakori. Kapcsolóelemek funkcióbővülését is vizsgálták a 16–18. századi magánéleti nyelvhasználat alapján. Történeti pragmatikai kutatások: Boszorkányperes tanúvallomások írásbeli és kommunikációs kontextusának feltárásakor kontrasztba állították a történeti anyagot a napjainkra jellemző jegyzőkönyvi szövegformálással. – Ugyanitt vizsgálták mind a nyomatékosítás, mind a bizonytalanság kifejezéseit. – Kutatták az involvált (átélt, átérzett) és az informatív szövegformálás összjátékát grammatikai elemeken, amelyek megjelenését befolyásolhatta, hogy a bizonyítást elősegítő kérdésfeltevés általános volt-e. – Feltárták, lehetett-e szerepe az ítélet alakulásában a vádlottak nyelvi viselkedésének: a következetes, határozott tagadás eredményesebb volt a beismerésnél, míg más területen ez utóbbi jelezte a hatósággal való együttműködést. – A

lejegyzői közbeavatkozások lehetőségeit és módjait vizsgálták a tanúvallomások kéziratain megjelenő hibák és javításaik alapján. A változtatások egy része a beszámolók pontos rögzítésének igényét mutatja olyan esetekben is, amelyeket napjainkban nem tartanánk lényegesnek. *Nyelvemlékekkel kapcsolatos kutatások.* Folytatódott a korai nyelvemlékek vizsgálata a „A Tihanyi alapítólevéltől a Káldi-bibliáig” című könyvhez. Befejezték a *Könyörüljön tenagyságtok rajtunk ... – 50 irat a XVI. századi jobbágylevelezésből* című gyűjtemény filológiai ellenőrzőmunkálatait.

Uráli nyelvek kutatása

Mondattan. „*Nyelvjárási variáció és nyelvi változás elméleti és kísérletes megközelítése a tundrai nyenyec nyelvben*”. A kérdéstípusok (kiegészítendő) szintaktikai vizsgálatának eredményei: (1) a kérdő ige kizárólag a (fő- vagy mellék-) mőndat állítmányaként főknciőnál; (2) a kérdőszói tárgyat inkorporálta, így morfoszintaktikai tulajdonságai a kérdő mondatokban használt kérdőszói tárgyas igék tulajdonságaival azonos (3) nem jelenhet meg szabadon bármelyik kérdőszóval többszörös kérdésben. Kimutatták továbbá, hogy az összes északi szamojéd nyelvben egyöntetően a kérdő ige inkorporálta a kérdőszói tárgyat, így a tundrai nyenyecre vonatkozó megállapítások a többi északi szamojéd nyelvre is érvényesek. – Az udmurt morfoszintaxis és szintaxis terén végzett kutatások az alábbi témákban: a nem véges mellékmondatok, az igeidőrendszer, az összetett predikátumok. – Egy hanti nominalizátor feltérképezése az északi nyelvjárásokban.

Dokumentációs nyelvészet. Az udmurtiai terepmunkák során gyűjtött hangfelvételek feldolgozása (Timofey Arkhangelskiy-jel (Hamburgi Egyetem). A szabadon hozzáférhető, hanganyagot tartalmazó udmurt nyelvjárású korpusz nyilvánossá tétele 2019 első felében várható.

Szemantika. A lokatív mondatokban előforduló, testtartást kifejező igékből létrejött kvázi-kopulák etimológiai háttere, illetve metaforizálódásának nyelven kívüli motivációi az északi hantiban.

Szociolingvisztika. A „*Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: a városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkőri őshonos közösségekben*”: folytatták az eddigi anyagok feldolgozását. A számi interjúk feldolgozása a nyelvnek a többi identitásképző elemhez viszonyított helyét határozza meg, rávilágítva számi specifikumokra is. A készülő zárókötet bevezető fejezetei pontos számadatokkal jellemzik a kutatott terepeket. Módszertani fejezetben mutatják be a végzett terepmunkák körülményeit és tapasztalatait: a terepmunkát meghatározó (1) külső (klimatikus és politikai viszonyok), (2) interperszonális, valamint (3) belső tényezőket (pl. a kutató identitása). – Véglegesítették a manysi nyelv hanti-manszijszki nyelvi vitalitásának vizsgálatát megalapozó online kérdőívet. Az év végi terepmunka célja a manysi identitás hagyományos elemeinek vizsgálata, és a nyelvhasználatnak a többi identitásképző elemhez való viszonyának vizsgálata volt. – Az őslakos identitás és nyelv viszonya a nganaszanok esetében: mivel a nyelv elvesztése nem jelenti egyben a kultúra elvesztését is, a nyelvükben megszűnni látszó közösségek megtartó erejét a kulturális gyökök jelentik. – A nyelvi tájkép vizsgálata komi-permják területeken folytatódott: megállapították, hogy a nyelviéken túl milyen vizuális elemek használata rendszeres a területen, ezek között milyen helyspecifikus csoportok különíthetők el, a nyelvi elemek kategóriái közül melyek hiánya jellemző a területre, s hogy a jelenség gazdasági okokkal magyarázható.

Kontaktusnyelvészet. Kutatást végeztek a komi-permják–orosz kölcsönhatások körében: a 2017-es évi terepmunka során gyűjtött anyagot adatbázisba rendezték. – A ‘bizonyára’ jelentésű orosz eredetű partikula funkcióinak kölcsönzése az északi hantiban. – Terepmunka a magyar–horvát kontaktushelyzet sajátosságainak feltárására. A kölcsönzések és interferencia-jelenségek arra mutatnak, hogy a horvát hatás a szándékoltan egynyelvű megnyilatkozásokban is megfigyelhető. Esettanulmányok a többközpontú magyar nyelv horvátországi változatának használatakor megfigyelhető konfliktushelyzetről.

Részletes változat

Nyelvtörténet

Indoeurópai nyelvek

A ‘Lendület’ Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport a 2018-es kutatási célkitűzéseit maradéktalanul teljesítette. A Lendület-projekt támogatásával épülő Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisa (<http://lldb.elte.hu/>) 2018-ban (a magyar, cseh és olasz szerződéses adatgyűjtők, vö. <http://lldb.elte.hu/team.php>, intenzív munkája következtében) több mint 8000 digitális adatlappal gyarapodott. Az Adatbázis-szoftver újabb fejlesztéseit a kutatócsoport-vezető irányításával elvégezték: az adatbázis külső (WordPress alapú) oldalaihoz (Események, Publikációk, Csapat etc.) önálló szerkesztői hozzáférés került kialakításra a Témavezető részére, amely sokkal hatékonyabb és sokoldalúbb szerkeszthetőséget tesz lehetővé, mint a korábbi egyszerűsített html-szerkesztő modul. Folytatódott a Kiterjesztett Keresőre (vö. http://lldb.elte.hu/admin/search_2.php) telepített Diagram-ábrázoló modulok fejlesztése, elsősorban a több megjelenítési, formázási lehetőséget biztosító és támogatással rendelkező google diagramrajzoló ‘Diagram 2’ elem kiépítésének munkálataival. Új adatgyűjtők részére hozzáférések kerültek kiépítésre. Az adatbázis, és a fejlesztések megtekinthetők a <http://lldb.elte.hu/admin/> oldalon (login: OTKA, jelszó: Herman). A folyamatos szoftver-fejlesztés és az adatbázis-építési munkálatok mellett a már felvitt adatállományok kiértékelése, dialektológiai felhasználása is intenzíven folytatódott 2018-ban.

A ‘Lendület’ Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport 2018-ban is jelentős impulzust adott az NKFI által is támogatott ‘Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisa’ c. projekt keretében végzett kutatásoknak. A digitális Adatbázis (<http://lldb.elte.hu/>) a projektév során többek megújult megjelenésű külső oldalakkal és több mint 8000 adatlappal gyarapodott, a hazai és külföldi adatgyűjtő munkatársak közreműködésének köszönhetően. Számos (9 angol, 1 német, 2 spanyol és 5 magyar) hazai és külföldi konferencia- és egyéb előadás (vö. <http://lldb.elte.hu/events.php>) és kapcsolódó (6 angol, 1 német és 1 magyar megjelent, ill. 4 angol közlésre elfogadott) publikáció (vö. <http://lldb.elte.hu/documents.php>) igazolja a kutatócsoport tagjainak és együttműködő munkatársainak aktivitását és produktivitását. A projektév legjelentősebb szakmai eseményei a Kutatóhelyen 2018 márciusában megrendezett harmadik nemzetközi számítógépes latin dialektológiai műhelykonferencia (vö. <http://www.nyud.hu/conf/cldworkshop2018.html>) és az ELTE BTK-n 2018 szeptemberében a Kutatócsoport által megrendezett 13. Nemzetközi Kései és Vulgáris Latin Konferencia volt (<http://lvlt13.elte.hu/>), amelyeken a Kutatócsoport összes tagja előadással vett részt. A

kutatócsoport 2018. október 1-el új taggal gyarapodott: Silvia Tantimonaco 2018 tavaszán elnyerte az Európa Bizottság Kutatási Végrehajtó Ügynökségének a Horizon 2020 program keretében meghirdetett *Marie Skłodowska Curie* posztdoktori ösztöndíját, aminek köszönhetően két éven át a Kutatócsoport tudományos munkatársaként dolgozik.

A Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisában rögzített adatlapok strukturális elemzésével kimutatták, hogy az afrikai latinságban a névszói esetrendszer átépülése, redukálódása sokkal lassabban következett be, mint azt eddig a szakirodalomban feltételezték, és hogy az átépülés tipológiája alapján a latin Afrika nyelvjárási szempontból inkább Hispánia latinságával hozható közelebbi kapcsolatba, mint Szardinia latinságával, ahogy eddig feltételezték. Hasonló vizsgálattal a szóvégi *-m* eltűnése kapcsán kimutatták, hogy bizonyos komplex, a szakirodalomban hangtani és esetszintaktikai alapon is magyarázható *-m* eltűnések közül valójában melyek magyarázhatók csak hangtani úton és melyek egyben esetszintaktikai alapon is.

Császárkori latin feliratokon előforduló germán, illetve kelta kölcsönszavak eredetét pontosabban is meghatározták.

Elkészítették egy, a 20. század elején talált, de mindmáig publikálatlan latin nyelvű afrikai (karthágói) átoktábla első, teljes olvasatát és nyelvi-tartalmi értelmezését, amelyet a jelentős vulgáris latin nyelvemlék személyes, autopsziára épülő franciaországi vizsgálatával alapozott meg. A nyelvemlék megfejtésének köszönhetően a vulgáris latin nyelv kutatása egy újabb jelentős forrással gyarapodott.

Górcső alá vették a Római Birodalom Alpok-Duna-Adria régiójának egy eleddig kellő figyelembe nem részesült provinciáját, Noricumot és a provincia latin feliratainak vizsgálatával feltárták a terület magánhangzó- és mássalhangzó-rendszerbeli változásainak földrajzi és időbeli megoszlási mintázatait, továbbá meghatározták Noricum dialektológiai (az újlatin/román nyelvföldrajzi viszonyokat is figyelembe vevő) pozícióját a régió többi tartományához képest.

Magyar nyelvtörténet

Versengő szerkezetek a középmagyar élőnyelvben: változók elemzésén alapuló megközelítés című pályázat (NKFI–OTKA K 116217).

Korpuszépítés. A normalizált teljes szövegmenyiség megközelíti a 7 millió karakternyi terjedelmet (a tervezettnél nagyobb mennyiséggel növekedett). A gépi egyértelműsítésen átment szöveg mennyisége ezen adattal egyezik (a kézi egyértelműsítésen átment szövegek terjedelme ebben az időszakban nem növekedett). Az adatbázis mindenki számára ingyenes (és regisztráció nélküli) hozzáférés a mindmáig egyetlen olyan magyar nyelvtörténeti adatbázishoz, amely teljes terjedelmében morfológiailag elemzett, így nagyon könnyű keresni benne, illetve adatokat gyűjteni belőle. Hasznos nemcsak a történeti morfológiai és történeti szociolingvisztikai kutatásokhoz, hanem történeti mondattani, lexikográfiai stb. vizsgálatokhoz is, valamint szintén kiválóan használható a szakirányú oktatásban.

Mondattörténeti – szövegnyelvészeti kutatások

Vizsgálatokat folytattak a vonatkozó névmási kötőszók köréből (középmagyar kori anyagon). Főbb eredmény: Bár maguknak a nyelvi változásoknak jellemzően az élőnyelv a meghatározó terepük, a változások terjedésében egyéb regiszterek jutnak vezető szerephez. A vizsgált változás terjedését pl. a bibliafordítások vezetik. További tanulság: a terjedés széles körben elfogadott modellje, az ún. S-görbe nem feltétlenül mutatkozik meg minden regiszterben.

Kvantitatív jellegű vizsgálatokat folytattak a feltételes jelentéstartalmat kifejező határozói igeneves tagmondatok 16–18. századi használatával kapcsolatban boszorkányperek tanúvallomásai, valamint magánéleti levelezések alapján. Bár napjainkra lényegében visszaszorultnak és a stílust tekintve jelöltnak (választékosnak) számít ez a szerkezeti variáns, a kutatás szerint a korszakban kiemelkedően gyakorinak mutatkozik. A megoszlást tekintve kimutatható, hogy férfiak és nők egyaránt használhatták, s az eredeti magánéleti és gyakorlati szövegalkotásnak is része volt. Az elemzés alapján a gyakori előfordulás részben egyes levélbeli formulák használatával magyarázható, részben azoktól függetlenül – a változatosabb megfogalmazásra törekvéssel összefüggésben értelmezhető, inkább személyekre, mint társadalmi csoportokra jellemzően.

Kapcsolóelemek funkcióbővülését vizsgálta a 16–18. századi magánéleti nyelvhasználat alapján. A megengedést – az előzmények alapján nem várt ellentmondást – kifejező *pedig* a kérdéses időszakban szerkezeti változáson is keresztülment, a tagmondat élére került. Az elemzés rámutatott arra, hogy a szórendi helyzet megváltozásának szerepe lehetett a jelentésváltozásban is – az angol *but*, *though* és *anyway* kötőszók alakulásához hasonlóan –, összefüggésben azzal, hogy a vizsgált időszakban és forrásokban a tagmondat végére került *pedig* is kifejezhetett megengedést. A kutatás alapján a *pedig* mégsem tipikusan az angol kötőszókra jellemző funkcióváltozást követi, ugyanis a szórendi helyzet ellenére használatában hangsúlyosabb marad a kontraszt kifejezése. A nem-kizáró, témaváltást jelölő *hanem* közelebb áll az angol megfelelőkhöz, ugyanakkor a *hanem* esetében a változás nem érintette a szórendi helyzetet.

Történeti pragmatikai kutatások

Boszorkányperes tanúvallomások írásbeli és kommunikációs kontextusának feltárásával foglalkoztak, párhuzamba állítva a történeti anyagot a napjainkra jellemző jegyzőkönyvi szövegformálással – előzményeket, hagyományokat is keresve. Az elemzés alapján a 16–18. századi jegyzőkönyv számos tekintetben részletesebb és változatosabb volt a maiaknál, s ez nemcsak szükségszerűségből volt így, hanem a célkitűzés miatt is. A tanúk személyes élményei, hiedelmei, az elbeszélte szituáció (gyakran rendkívüli) körülményei, a részletes párbeszédetek számos életszerű megnyilvánulása a beszámolókból mind olyan tényezők, amelyek a boszorkányság vádjával történő gyanúsítás szubjektív természetével függenek össze – napjainkban ezek nagy része kimarad, míg a 16–18. századi tanúvallomásokban teret kap. A kulturális–társadalmi különbségek miatt az „ügyre tartozó”, a „jogilag releváns” jelzőket a vád jellege miatt sokkal tágabban kell értelmezni, mint napjainkban, vagy éppen a korszak úriszéki anyaga alapján.

16–18. századi boszorkányperes tanúvallomásokban vizsgálták, hogy a történetmondás különböző pontjain milyen módon hangsúlyozzák a beszélők a mondanivalójuk egy részét, elsősorban a gyanúsítást a meggyőzés érdekében – más részét (például az időviszonyokat, más körülményeket) pedig hogyan bizonytalanítják el. A vizsgált anyagban mind a nyomatékosítás, mind a bizonytalanság kifejezése változatosan valósul meg, egyes elemek a kontextustól függően mindkét kategóriában megjelenhetnek. Mind a hangsúlyozás, mind a bizonytalanítás stratégiája megvalósulhatott a korszakban olyan elemek használatával, amelyek egy része mai szemmel már magyarázatra szorul (*sült boszorkány, boszorkány szabású*), vagy éppen informálissá vált (*tiszta boszorkány*).

A beszélt nyelvből is merítő történeti szövegcsoporthoz vizsgálták az involvált (átélt, átérzett) és az informatív szövegformálás összjátékát grammatikai elemeken (első és második személy, jelen idejű történetmondás) és pragmatikai elemeken (bizalmas megszólítások, indulatszók, fokozósók) keresztül. A 16–18. századi boszorkányperes tanúvallomásokban egyes átélésre utaló elemek jellemzőbbnek mutatkoznak, mint a korszak magánlevelezéseiben. Ez látszólag ellentmond annak, hogy a kihallgatások célja a bizonyítékok összegyűjtése volt, azonban a gyanúsítás természete és a szélsőséges boszorkányvádak ismeretében magyarázatot nyer. Az elemzés kimutatta, hogy az angol nyelvű forrásokkal ellentétben a vizsgált szövegsajátosságok megjelenését nem az befolyásolhatta, hogy harmadik személyű-e a történetmondás – utóbbit inkább informatívnak minősítve – hanem hogy a bizonyítást elősegítő kérdésfeltevés elég általános volt-e, teret adva a szabad történetmondásnak; a kétfajta kérdezői mód keveredhetett is, így akár egy kihallgatás több beszámolója is különbözhetett ezen a téren.

Boszorkányperes kihallgatások kommunikációs kontextusának feltárásával foglalkoztak, különös tekintettel arra, hogy lehetett-e szerepe az ítélet alakulásában a vádlottak nyelvi viselkedésének, tekintve, hogy a gyanúsítás többek között azon is alapult, hogy hogyan beszélt a feltételezett boszorkány. Az eredmények alapján arra következtethetünk, hogy a 17–18. századi magyar forrásanyag ezen a téren jelentősen különbözik a korszak angol és amerikai területről ismeretes ügyektől. A magyar anyagban ugyanis a következetes, határozott és még oly szűkszavú tagadás eredményesebb volt a beismerésnél, míg más területen ez utóbbi jelezte a hatósággal való együttműködést. Fontos volt továbbá, hogy a vádlott a közösségi értékeknek megfelelő képet mutasson magáról a nyelvhasználatban is (például a jámborságára utaló megjegyzésekkel). A magyar kihallgatások alkalmával egyfajta közelítő udvariasságfogalom befolyásolhatta a hatósággal való interakciót: nem kifogásolták például a bizalmas megszólítást, a képes beszédet, de az akár kioktató hangnemű tagadást vagy a retorikai kérdéseket sem, míg máshol az ilyen viselkedés a hatóság megsértésének minősült.

A lejegyzői közbeavatkozások lehetőségeit és módjait vizsgálták boszorkányperes tanúvallomások kéziratain megjelenő hibák és javításaik alapján. Egyik-másik lejegyző a szöveg számos részét átfogalmazhatta, nemcsak a még másoláskor is szinte elkerülhetetlen betűtévesztéseket vagy esetleges nyelvtani hibákat. A módosítások egy része például az szóismétlés elkerülésével vagy a feltehetően választékosabbnak, időnként nyomatékosabbnak szánt szó választásával magyarázható, míg más részük egyszerű, egyedi változtatás, kevésbé megragadható motivációval.

Egyik javítási mintázat sem mutatkozott következetesnek. Ezzel együtt a változtatások egy része a beszámolók pontos rögzítésének igényét mutatja olyan esetekben is, amelyeket napjainkban nem tartanának lényegesnek jegyzőkönyvbe foglalni.

Nyelvemlékekkel kapcsolatos kutatások

Tovább dolgoztak különböző korai nyelvemlékek vizsgálatán, adalékként a „A Tihanyi alapítólevéltől a Káldi-bibliáig” címmel készülő könyvhöz, amely összegző jellegű mű a korai magyar nyelvemlékekről (a kéziratos korszakból és a könyvnyomtatás kezdeti szakaszából). Elsősorban az érdeklődő nagyközönségnek, illetve a magyar szakos diákoknak szóló ismeretanyag olvasmányos, részletező bemutatása az érintett területek legújabb eredményeinek bevonásával, valamint saját kutatási eredmények bemutatásával, gondosan válogatott, széles körű illusztrációs anyaggal. – *Három körösztyén leány* – az első magyar nyelvű drama: a kutatókhoz és a nagyközönséghez egyaránt szóló kötet olvasati átírást, valamint betű szerinti közlést (továbbá hasonmást) is ad a közel ötszáz éves műről. Nemcsak nyelvtörténeti forrásmunka, hanem anyag a régi magyar irodalom tanulmányozásához, dráma- és színháztörténeti kutatásokhoz is. Magyarországon először jelenti meg a több mint ezer éve íródott mű latin eredetijét (hasonmásban és átíratban), valamint annak fordítását is. A művel foglalkozó tanulmány számos lényeges kérdést tisztáz az első magyar nyelvű dráma születésével, eredetijéhez való viszonyával kapcsolatban.

Uráli nyelvek kutatása

Mondattan

A „*Nyelvjárási variáció és nyelvi változás elméleti és kísérletes megközelítése a tundrai nyenyec nyelvben*” A projektum a tundrai nyenyec nyelv kérdéstípusainak szintaktikai és prozódiai vizsgálatát és összehasonlítását célozza meg a tundrai nyenyec nyelv két eltérő szociolingvisztikai paraméterekkel jellemezhető nyelvjárásában. A projektum keretében elkezdődött a tundrai nyenyec kérdéstípusok szintaktikai vizsgálata. A kiegészítendő kérdésekben elsősorban a tundrai nyenyec kérdő ige morfológiai és szintaktikai tulajdonságait vizsgálták az alábbi eredményekkel: 1) a kérdő ige kizárólag a (fő- vagy mellék-) mondat állítmányaként funkcionál; 2) a kérdőszói tárgyát inkorporálta, így morfoszintaktikai tulajdonságai a kérdő mondatokban használt kérdőszói tárgyas igék tulajdonságaival azonos (pl. nem vesz fel tárgyi egyeztető toldalékokat és általános múlt idő jelet); 3) nem jelenhet meg szabadon bármelyik kérdőszóval többszörös kérdésben. Ez utóbbi korlátozást az ún. specifikussági megszorítással magyaráztuk. Az eredményeket hazai és nemzetközi fórumokon prezentáltuk. – Mivel ez a típusú kérdő ige a tundrai nyenyec nyelven kívül a többi északi szamojéd nyelvben is megtalálható, indokoltnak láttuk összehasonlítani a működésüket az északi szamojéd nyelvekben. A vizsgálat azt mutatta, hogy a kérdő igék az összes északi szamojéd nyelvben úgy alakultak ki, hogy a kérdő ige inkorporálta a kérdőszói tárgyát, így a tundrai nyenyecre vonatkozó morfoszintaktikai korlátozások (tárgyi egyeztetés, múlt idő jel hiánya) a többi északi szamojéd nyelvben is tapasztalhatók. Az eredményeket nemzetközi konferencián prezentálták.

Udmurt nem véges mellékmondatok kutatása. A határozói mellékmondatok különböző típusainak feltárása, ezen belül a konverbiumok (határozói igenevek) újragondolása, és névutós kifejezéseknek való elemzése. A határozói mellékmondatoknak csonkított szerkezetekként való mondattani elemzése. Az adjunktum-kontroll vizsgálata udmurt adatok alapján, amelyek

megerősítik az általános nyelvészeti szakirodalomban fő tényezőként említett logoforikusság és experiens tematikus szerep fontosságát az opcionális kontroll esetén. A határozói mellékmondatok összehasonlítása a vonatkozó és az argumentumpozícióban használt mellékmondatokkal, különös tekintettel a bennük megfigyelhető morfoszintaktikai mintázatokra. A cselekvésnevek (nominalizációk) típusainak osztályozása. A vizsgálatok (angol nyelvű) doktori értekezés formájában készültek el. Ezek alap kutatásnak minősülnek, és bővítik tudásunkat az udmurt nyelv mondattanáról, továbbá a vizsgálat célja az udmurt adatoknak elméleti keretbe való elhelyezése.

Az udmurt igeidőrendszer vizsgálata, különös tekintettel az összetett igeidőkre. A jövő idejű igealak és létigéből álló összetett igeidő a nyelvtanok szerint többszörösen ismétlődő cselekvést fejez ki. Ezzel szemben korpuszadatok alapján kimutatható, hogy funkciója 'jövő a múltban' jelölése modális jelentéstartalommal. Ezen múlt idő figyelmet kapott jelentős nyelvtipológiai munkákban, a vizsgálat alapján pontosításra kerülnek az eddigi megállapítások.

Összetett predikátumok. Az udmurt és a mari nyelvek tagadó igéből, főigéből (és főnévi igenévből) álló összetett predikátumainak vizsgálata a Lipcsei Egyetem két kutatójával.

Északi hanti nominalizáció. Az északi nyelvjárásokban korábban fel nem ismert, a 'hely' szóra visszavezethető hanti nominalizátor feltérképezése különböző korú és műfajú szövegekben. Ennek a nominalizációs technikának areális összefüggései is figyelemre méltóak.

Dokumentációs nyelvészet

Az udmurtiai terepmunkák során gyűjtött hangfelvételek feldolgozása folytatódott a Hamburgi Egyetem kutatójával. A szabadon hozzáférhető, hanganyagot tartalmazó udmurt nyelvjárási korpusz nyilvánossá tétele 2019 első felében várható. Az udmurt nyelv dokumentálása a nyelvveszélyeztetett volta miatt rendkívül fontos feladat. A korpusz építése továbbá kapcsolódik az udmurt nyelvre irányuló eddigi dokumentációs törekvésekhez (pl. az Udmurt Corpus), azonban kiegészíti azokat, mivel nyelvjárási és beszélt, azaz nem sztenderd nyelvi anyag kerül feldolgozásra, amely eddig kisebb hangsúlyt kapott.

Szemantika

A lokatív mondatokra jellemző, testtartást kifejező igékből ('ül', 'áll', fekszik') létrejött kvázikopulák közül az első kettő etimológiai háttérének, illetve metaforizálódásuk nyelven kívüli motivációinak leírása megtörtént a színjai hanti nyelvjárásban, amely tanulságok nemcsak más hanti nyelvjárásokra lehetnek érvényesek, hanem részben a manysira is.

Szociolingvisztika

A „*Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: a városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörtől őshonos közösségekben*” című, NKFIH-112476 számú projekt folytatásaként ebben az évben a kutatásban külső okok miatt csak egy három hetes hanti-manszijszki terepmunkára került sor. A dugyinkai terepmunka továbbra is nehézségekbe ütközik, a következő év elejére tolódik át. Az elhúzódó terepmunkák miatt egy fél éves hosszabbításra volt szükség. – Folytatták az eddig gyűjtött anyagok feldolgozását. – Megkezdték a zárókötet összeállítását, ezen belül egyrészt egy metodológiai összegzés megírását, amely tudományos igényességgel elemzi a

kutatók helyét a terepen. Az a felismerés, miszerint a kutató teljes egyénisége, kulturális és társadalmi háttere ugyanúgy befolyásolhatja a kutatási eredményeket, mint maga a kutatás tárgya, kívánatosá tette az önreflexivitást mind az adatgyűjtés mind az elemzés szintjén. Hiszen nem mindegy, hogy a beszélgetőtárs szimpatikus-e vagy sem, férfi vagy nő, fiatalabb vagy idősebb, ismeretlen vagy rég látott barát stb. A terepmunkás személye által befolyásolt körülményeket is érdemes kiértékelni, hiszen ezek a részletek árnyaltabb képet festhetnek a kutatás tárgyáról és eredményeiről. – Készül továbbá a három terep specifikumait is és a számadatokat is bemutató három párhuzamos bevezető fejezet is. Összefoglalják továbbá a vizsgált területeken végzett első, feltáró terepmunkáik eredményeit. Ezekben a nyelvi helyzetet, a nyelvhasználati szokásokat, a nyelvhasználati színtereket, a média és az oktatási intézmények tevékenységeit veszik számba. Bemutatják, hogy melyek azok és milyen szerepet játszanak a közösségi média és az hivatalos és az alternatív oktatási intézmények, a civil szervezetek és más közösségi szerveződések nyelvi és kulturális revitalizációban, az identitás megőrzésében, valamint hogy a városban élő őslakos beszélőközösségek tagjainak milyen attitűdjei vannak a kisebbségi nyelvvel kapcsolatban, illetve milyen módon tükrözik a nyelvvel kapcsolatos attitűdök a nyelvhasználati szokásokat. – Az enontekiői (számi) terepen készített interjúk feltárták, hogy a résztvevők a számi nyelvet a modern számi identitás mennyire fontos részének tartják a többi olyan identitásképző elem között, mint például a hagyományos számi életmód, a számi közösséggel való kapcsolattartás, a Lappföldön élés vagy a hivatalos elismertség, illetve hogy a nyelv fontossága milyen módon tükröződik a résztvevők múltbéli és jelenkori nyelvhasználatában, valamint a résztvevők és felmenőik attitűdjeiben a számi nyelvvel és a számi nyelv átörökítésével kapcsolatban. – Megtörtént a manysi nyelv hanti-manszijszki nyelvi vitalitásának további vizsgálatát megalapozó online kérdőív véglegesítése, és a 2018. évi terepmunka. Célja a manysi identitás hagyományos elemeinek vizsgálata, azon belül különösen a nyelvhasználat többi identitásképző elemhez való viszonyának vizsgálata volt. A terepmunka során résztvevő megfigyeléssel követték a városi manysi identitásformálás kulcspontjaiként szolgáló, korábban vizsgált intézmények munkáját és eredményeit. Az identitásjelölő elemek viszonyát vizsgáló kérdőívet részben az ott dolgozó manysi közéleti személyekkel, részben korábban nem vizsgált, a manysi közülethez csak lazán kapcsolódó önkéntesekkel töltötték ki. – Egy további kutatás eredménye szerint a nyelv elvesztése nem jelenti egyenesen a kultúra elvesztését is, amely a személyiségben mélyebben gyökerező és ezért tovább fennmaradó szegmens. A nyelvükben megszűnni látszó közösségek megtartó erejét egyre inkább a kulturális gyökerek jelentik. A kulturális hagyományok a kutatott kisebbségek esetében etnikai önkifejezésük utolsó maradt terepét jelentik, túlélési stratégiaként működnek. – A nyelvi tájkép vizsgálata: folytatták a komi-permják területeken található vizuális elemek vizsgálatát. Megállapították, hogy (a) a nyelveken túl milyen vizuális elemek használata rendszeres a területen, (b) ezek között milyen helyspecifikus csoportok különíthetők el; (c) a nyelvi elemek körében felállítható kategóriák közül melyek hiánya jellemző erre a területre, (d) a jelenség gazdasági okokkal hozható összefüggésbe. – A horvátországi magyar nyelvhasználat vizsgálatának részeként bemutattak néhány esettanulmányt, amelyek a többközpontú magyar nyelv horvátországi változatának használatakor megfigyelhető nyelvi konfliktushelyzetet írják le.

Kontaktusnyelvészet

Kutatást végzett a komi-permják–orosz kölcsönhatások témakörben. Elkezdődött a 2017-es évi terepmunka során gyűjtött anyag adatbázisban való rendezése (előzetesen megtörtént az adatbázis

szerkezetének megtervezése, elkezdődött az anyag feltöltése). – A ‘bizonyára’ jelentésű, oroszból átvett partikula az oroszban dokumentált funkcióit, azaz hogy az episztemikus valószínűség kifejezésén túl az evidencialitás kifejezésében is szerepet játszik, betölti az északi hantiban is. – A horvát–magyar kölcsönzéseket és interferenciajelenségeket vizsgálva megállapították, hogy a magyarban a szláv hatás még azokban a megnyilatkozásokban is megfigyelhető, amelyek szándékoltnak egynyelvűek.

II/b alfejezet: Párbeszéd a tudomány és a társadalom között

Médiamegjelenések

Két munkatárs összesen öt alkalommal jelent meg rádióban, illetve televízióban ismeretterjeszés céljából:

Orgona. De melyik? – szótörténeti beszélgetés Unger Annával. Zeneakadémia koncertmagazin, 2018. november, 26-27.

Három körösztyn leány – az első magyar nyelvű dráma. Beszélgetés Józsa Ágnessel. *Színpadkép*, Civil Rádió, 2018. június 16. 19:35

Három körösztyn leány. Beszélgetés a műről mint nyelvemlékről Gyarmathy Dórával. [Rövidebb változat.] *Nyelvédesanyánk*, Magyar Katolikus Rádió, 2018. október 7. 16:06.

Három körösztyn leány. Beszélgetés a műről mint irodalmi alkotásról Gyarmathy Dórával [Hosszabb változat.] *Magyar téka*, Magyar Katolikus Rádió, 2018. november 30. 15:04.

Ismeretterjesztő előadás a Mindenki Akadémiája c. műsorban.
<https://www.youtube.com/watch?v=m1HWuBwLR7U>

Tudományos ismeretterjesztő rendezvényszervezés

Az osztály számos tagja közreműködik folyamatosan uráli népek kultúráját népszerűsítő társaságok munkájában (Reguly Társaság, Kalevala Baráti Kör).

Rendszeres tud. ism. tevékenység (weben, sajtóban)

Magyar nyelvtörténeti témájú ismeretterjesztő cikkeket írtak a TMK adatbázisról nyest.hu című internetes portálra. A cikksorozatnak további 3 darabja jelent meg.

Eseti tud. ism. tevékenység (ea-k, sajtótájékoztatók stb)

Ismeretterjesztő előadás a Határ-Mente. Kulturális antropológiai előadás-sorozatban. Nappali bár, Pécs

A Békéscsabai Finn-Magyar Baráti Kör rendezvénye a finn függetlenség napján (december 6.) osztályunk egy munkatársának közreműködésével a finnországi kisebbségi nyelvekkel és a nyelvi veszélyeztetettséggel is foglalkozott.

Egyéb

Egy munkatárs alelnökként részt vett a Magyar Nyelvészeti Diákolimpia munkájában. A sikerekről több médiamegjelenésben is hírt adtak.

Az osztály munkatársai három kiállítás létrejöttében közreműködtek:

A szombathelyi iseumi kiállítás (Varázslás és csillaghit a rómaiaknál <http://www.tvszombathely.hu/hirek/astro-kiallitas-nyilt-az-iseumban-20180824>) szervezésében, valamint a tárlókban lévő leletleírások készítésében.

A Reguly Társaság által szervezett Rokon Népek Napja alkalmából létrejött *Múlt a mában* – Fotókiállítás számi terepmunkák anyagaiból című kiállítás nagyrészt az osztály munkatársainak terepfotóiból áll.

Az Út. Síneken, jégháton, ösvényeken Oroszországban – fotókiállítás (Muzeul Județean, Satu Mare) szintén munkatársunk fotóiból, valamint az ő közreműködésével valósult meg.

Egy másik kolléga a Soroksári Német Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködésben a soroksári sváb identitás vizsgálatában, revitalizációs tevékenység, hagyományéltető programban közreműködik.

III. fejezet: A kutatóhely hazai és nemzetközi K+F kapcsolatai 2018-ban

Az osztály által vagy tagjainak közreműködésében szervezett nemzetközi konferenciák

szervező	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (pontos „től-ig” dátumokkal!)	(társzervező, ha volt)
Adamik Béla 'Lendület' Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport	Third International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 1)	Budapest	2018. március 28-29.	–
Adamik Béla 'Lendület' Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport	13th International Colloquium on Late and Vulgar Latin, <i>Latin vulgaire – latin tardif XIII</i>	Budapest	2018. szeptember 3-7.	ELTE BTK Latin Tanszék
Oszkó Beatrix (MTA Nyelvtudományi Intézet)	20. Élőnyelvi Konferencia	Budapest	2018. augusztus 30 – szeptember 1.	Károly Gáspár Református Egyetem

Az osztály által vagy tagjainak közreműködésében szervezett hazai konferenciák

Varga Mónika (MTA Nyelvtudományi Intézet)	Módszerek, mintázatok, nyelvtudomány - Előadások az Új Nemzeti Kiválósági Program keretében.	Budapest	2018. május 15.	–
Sipos Mária (MTA Nyelvtudományi Intézet)	Emlékülés Schmidt Éva 70. születésnapján	Budapest	2018. június 28.	–

Oktatás hazai intézményekben

egyetemi szakos és nem szakos latinoktatásban, mesterszakos szakszemináriumok és nem szakos latin nyelvórák tartása:

Adamik Béla: ELTE BTK Latin Tanszéke

Gonda Attila: ELTE BTK Latin Tanszéke

Semmelweis Egyetem

Barta Andrea: Semmelweis Egyetem

Oktatás külföldi intézményekben

Oktatómunka, magyar nyelvészeti előadások (1) és gyakorlatok (15) tartása:

Oszkó Beatrix: Josip Strossmayer Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Filozofski fakultet
(Faculty of Humanities and Social Sciences)

Szerkesztőbizottsági tagság

Nyelvtudományi Közlemények (1 fő)

Nemzetközi kapcsolatok

Silvia Tantimonaco, aki 2017-ben doktorált a barcelonai egyetemen, 2018 tavaszán elnyerte az Európa Bizottság Kutatási Végrehajtó Ügynökségének a Horizon 2020 program keretében meghirdetett *Marie Skłodowska Curie* posztdoktori ösztöndíját, aminek köszönhetően két éven át a „Lendület” Kutatócsoport tudományos munkatársaként dolgozik.

Részvétel nemzetközi konferenciákon

Előadó	előadás címe	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (hónap)
Adamik Béla	The transformation of	Third International Workshop on	Budapest	március

	the case system in African Latin as evidenced in inscriptions	Computational Latin Dialectology		
Barta Andrea	<i>Mala bestia foras dato</i> . Linguistic Features of Estate Protecting Magical Texts	Third International Workshop on Computational Latin Dialectology	Budapest	március
Gonda Attila	Phonetic changes in the Latin of Noricum	Third International Workshop on Computational Latin Dialectology	Budapest	március
Simon Zsolt	<i>Brutes</i> and <i>svecerio</i> : on the origin of some Germanic words in Latin inscriptions	Third International Workshop on Computational Latin Dialectology	Budapest	március
Adamik Béla	Demonstration of the Computerized Historical Linguistic Database of the Latin Inscriptions of the Imperial Age	DH_Budapest_2018 Conference, Eötvös Loránd University	Budapest	május
Barta Andrea	The Silence of the Di Manes. Tongue-binding Supernatural Powers of the Roman Curse Tablets	Manes adite paterni! Family Spirits in the Greco-Roman World. International conference	Heidelberg	július
Adamik Béla	On the loss of final -m: phonologic or morphosyntactic change?	13th International Colloquium on Late and Vulgar Latin	Budapest	szeptember

Barta Andrea	The Latin curse tablets of Pannonia. A linguistic point of view	13th International Colloquium on Late and Vulgar Latin	Budapest	szeptember
Gonda Attila	Vulgar Latin dialects in the Alps-Danube-Adria region	13th International Colloquium on Late and Vulgar Latin	Budapest	szeptember
Simon Zsolt	Zur Herkunft von leuga	13th International Colloquium on Late and Vulgar Latin	Budapest	szeptember
Silvia Tantimonaco	Dialectología latina computacional: teorías, herramientas y práctica	XVIII Simposi d'Estudis Clàssics, Universitat de Barcelona	Barcelona	október
Silvia Tantimonaco	Acerca de piissimus, pientissimus y pius in suis. Consideraciones lingüísticas	Colóquio Internacional Guadiana – Um rio e dois territórios: perspectiva em torno da epigrafia latina e seu contexto arqueológico, Universidade de Lisboa	Lisszabon	november
Duray Zsuzsa	If you can't speak the language, you're excluded. You're a tough one, so to say." – Conceptions of being a Sámi person today as reflected in interviews on language and identity with	Second International Conference on Sociolinguistics: Insights from Superdiversity, Complexity and Multimodality	Budapest	szeptember

	Sámi people in Enontekiö, Finland			
Mácsai Boglárka	Urban Linguistics of the Hungarian Uralistics – Does it exist?	Second International Conference on Sociolinguistics: Insights from Superdiversity, Complexity and Multimodality	Budapest	szeptember
Arkhangelskiy, Timofey, <u>Georgieva, Ekaterina,</u>	Sound-aligned corpus of Udmurt dialectal texts (poszter)	4th International Workshop on Computational Linguistics for Uralic Languages	Helsinki	január
Georgieva, Ekaterina	Future tense > habitual past: the case of Udmurt	18th International Morphology Meeting	Budapest	május
Georgieva, Ekaterina	The diachrony of ‘rather than’-clauses revisited	51st Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea	Tallinn	augusztus
<u>Georgieva, Ekaterina,</u> Nikita Muraviev	Aspect-negation interaction in Komi and Udmurt non-finite ‘before’/‘until’-clauses	Syntax of the World’s Languages 8	Párizs	szeptember
<u>Georgieva, Ekaterina,</u> Martin Salzmann, Philipp Weisser	A Reverse Wackernagel Clitic: Negation in Udmurt and Mari Verb Clusters - An argument for the ordering of post-syntactic	49th Annual Meeting of the North East Linguistic Society	Ithaca, NY	október

	movement operations (poszter)			
Horváth Csilla	The “Marvellous Thing”: The only Mansi newspaper on online presence and social media practices.	The Bridges of Media Education X.	Újvidék	
Horváth Csilla	Russian, a bit of Mansi, a bit of Tajik”: Why does Mansi language use not reflect Mansi language attitudes?	Second International Conference on Sociolinguistics: Insights from Superdiversity, Complexity and Multimodality	Budapest	szeptember
Mus Nikolett	Theoretical and experimental approaches to dialectal variation and contact-induced change: a case study of Tundra Nenets	Linguistic diversity, minority languages and digital research infrastructures	Hamburg	szeptember
Mus Nikolett	The Northern Samoyedic interrogative verbs	7th International Conference on Samoyed Studies	Tartu	október
Oszkó Beatrix -	Croatian Hungarian: possibilities and conflicts of dominant and non-dominant variants	Pluricentric Languages in Contact and Conflict	Nyitra	június
Oszkó Beatrix	Nyelv, nyelvváltozat, nyelvjárás:	20. Élőnyelvi Konferencia	Budapest	augusztus

	megjegyzések horvátországi magyarok nyelvi repertoárjáról			
Oszkó Beatrix – Kruzslicz Tamás	The Development of Communication in Target Language with Facebook: conclusions of a Hungarian-Croatian project	Aprolínguas International Colloquium	Porto	szeptember
Oszkó Beatrix	A kétnyelvűség hatása a horvátországi magyarban	Nyelvek mezsgyéjén - A két- és többnyelvűség interdiszciplináris megközelítése	Újvidék	november
Sipos Mária	The nominalizer ТАИИ in four North Khanty dialects	Языки и культура народов Арктики в условиях глобализации	Hanti-Manszijszk	október
Sipos Mária	A <i>nawerna</i> szerepe hanti spontánbeszédben	20. Élőnyelvi Konferencia	Budapest	augusztus
Várnai Zsuzsa	Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: a városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörüi őshonos közösségekben – Dugyinka	Egyetemi Nyelvészeti Napok – Nyelvek mezsgyéjén – A két- és többnyelvűség interdiszciplináris megközelítése	Újvidék	november

Részvétel hazai konferenciákon

előadó	előadás címe	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (hónap)
Barta Andrea (Németh Györggyel közösen)	Kígyók, skorpiók és egyéb bestiák. Egy észak-afrikai mágikus tábla értelmezése vizsgálat alatt	Fiatalkorú Római Koros Kutatók XII. Konferenciája	Budapest	május
Gonda Attila	Latinitas Raetorum: népi latinság Raetiában	V. Mathema Konferencia	Budapest	május
Adamik Béla	A szóvégi -s kiesésének problémája a feliratos anyag tükrében	13. Magyar Ókortudományi Konferencia	Szeged	május
Barta Andrea	Mala bestia foras dato. A birtokvédő mágikus feliratok nyelvi jellegzetességei	13. Magyar Ókortudományi Konferencia	Szeged	május
Gonda Attila	Noricum és Raetia latin nyelve	13. Magyar Ókortudományi Konferencia	Szeged	május
Dömötör Adrienne	<i>Dráma a kódexben – újabb felvonás a kutatásban (A Három körösztvény leány keletkezéstörténetéhez).</i>	<i>Scriptorium Konferencia II.</i>	Pannonhalma	május
Dömötör Adrienne	Mire jók az üres lapok? Pesti Mihály Bibliájának bejegyzéseiről.	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei X.	Szeged	október

<u>Duray Zsuzsa</u> – <u>Oszkó</u> <u>Beatrix</u> – <u>Várnai Zsuzsa</u>	Óslakos identitás – vizuális tér néhány uráli közösségben	"Nyelvcseré, változó diverzitás, fenntartható kétnyelvűség" műhely- konferencia A Nemzetiségek napja alkalmából	Budapest	december
Csepregi Márta – <u>Gugán Katalin</u>	Beszámoló a szibériai terepmunkáról	30. Finnugor Szeminárium	Pécs	január
<u>Gugán Katalin</u> – Káldi Tamás	Változó terepek, változó módszerek: a meséktől a szemmozgáskövetőig	Emlékezés Schmidt Éva születésének 70. évfordulóján	Budapest	június
Horváth Csilla	Schmidt Éva terepmunka- módszertanának tanulságai a nyugat- szibériai városi nyelvészeti kutatásokban.	Emlékezés Schmidt Éva születésének 70. évfordulóján	Budapest	június
Horváth Csilla	Uráli nyelvek nyílt hozzáférésű magyarországi korpuszai.	CLARIN workshop	Szeged	október
Horváth Csilla	“S azóta jól élnek és vidám dalokat énekelnek Leninről és Sztálinról.” Szovjet propagandamesék műfaji azonosításának kísérlete.	XIV. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia	Szeged	január
<u>Horváth Csilla</u> –	Manysi tajgában és városban, északon és délen, otthon és	Alkalmazott nyelvészeti kutatások a	Budapest	február

Vincze Veronika – Szilágyi Norbert – Nagy Ágoston	külföldön: a digitális térben	kisebbségi finnugor nyelvek szolgálatában		
Oszkó Beatrix – Borsos Levente – Kruzslicz Tamás	Közösségi oldalak használata mint a nyelvtanítás és -tanulás eszköze: két web 2.0-s MID-projekt tanulságai	PeLiKon2018 - A nyelv perspektívája az oktatásban	Eger	november
<u>Oszkó Beatrix</u> – <u>Várnai Zsuzsa</u> – <u>Duray Zsuzsa</u>	Óslakos identitás – vizuális tér néhány uráli közösségben	„Nyelvcseré, változó diverzitás, fenntartható kétnyelvűség” műhelykonferencia A Nemzetiségek napja alkalmából	Budapest	december
Sipos Mária	Egy (?két) lokatív mondatokban előforduló igéről	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei X.	Szeged	október
Varga Mónika	Rontás van a szövegen? Az írnoki gyakorlatról boszorkányperekben	2. Scriptorium konferencia	Pannonhalma	május
Varga Mónika	Tiszta sült boszorkány! – Pragmatikai markerekről boszorkányperekben.	Módszerek, mintázatok, nyelvtudomány - Előadások az Új Nemzeti Kiválósági Program keretében.	Budapest	május

Varga Mónika	„Ha azt mind elő kellene beszélni” – Kontextusok és kommunikatív jellemzők boszorkányperekben	Eredményeink. Az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíjasainak zárókonferenciája.	Budapest	május
Varga Mónika	Változatos ellentétek, ellentétes változatok a 16–18. század magánéleti regisztere alapján.	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei X.	Szeged	október

IV. fejezet: A 2018-ban elnyert fontosabb hazai és nemzetközi pályázatok rövid bemutatása

pályázó vezető kutató neve	pályázat címe	pályázat kiírója	pály. azonosító száma	a projekt futam-ideje (-tól/-ig)	teljes támogatási összeg	együttműködő partnerek (ha van)	a projekt fő célja egy mondatban megfogalmazva
Mus Nikolett	Nyelvjárási variáció és nyelvi változás elméleti és kísérletes megközelítése a tundrai nyenyec nyelvben	NKFI	129235	2018.09.01. – 2022.08.31.	33.828.000	-	A kutatási projektum célja a tundrai nyenyec nyelv kérdéseinek szintaktikai és prozódiai vizsgálata és leírása különös tekintettel a nyelvjárási változatokban tapasztalható mintázatokra, és azok lehetséges okainak (mint kontaktushatás) feltárására.

V. Kiemelkedő publikációk

Adamik, Béla

(2018)

A szóvégi -s kiesésének problémája a latin feliratok tükrében.

Antik Tanulmányok - Studia Antiqua, 62 (1). pp. 31-53.

(<http://real.mtak.hu/74824/>)

Barta, Andrea

(2017) [2018].

The Siscia curse tablet from a linguistic point of view : a new autopsy.

Graeco-Latina Brunensia, 22 (2). pp. 23-41.

(<http://real.mtak.hu/72991/>)

Dömötör Adrienne – Varga Mónika

„Könyörüljön tenagyságtok rajtunk!” Ötven irat a XVI. századi jobbágylevelezésből.

Magyar Nyelvtudományi Társaság – Magyar Nemzeti Levéltár, Budapest, 2018.

Dömötör Adrienne

Három körösztyén leány – az első magyar nyelvű dráma.

Balassi Kiadó, Budapest, 2018.

Duray Zsuzsa

”If you don’t speak the language, you’re excluded. You’re a tough one, so to say.” – Conceptions of being a Sámi today as reflected in interviews on language and identity with Sámi people in Enontekiö, Finland.

Finnisch-Ugrische Mitteilungen Band 42. 1–51.

Gugán Katalin

Hagyomány és innováció középmagyar kori bibliafordítások mondattanában: a tagadás változatai.

In: É. Kiss Katalin, Hegedűs Attila, Pintér Lilla (szerk.): *Nyelvelmélet és dialektológia 4. A Károli-biblia nyelve.* Budapest–Piliscsaba: PPKE BTK Elméleti Nyelvészeti Tanszék – Magyar Nyelvészeti Tanszék. 57–75.

Gugán Katalin – Káldi Tamás

Változó terepek, változó módszerek: szurguti hanti VX-szórendű mondatok vizsgálata szemmozgáskövetéssel.

Nyelvtudományi Közlemények 114: xx-xx.

VII. A 2019. évi főbb kutatási célkitűzések

Indoeurópai nyelvészeti kutatások

'Lendület' Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport:

Adatbázis-építés: a Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisának (<http://lldb.elte.hu/>) további fejlesztése, legalább 6000 digitális adatlap rögzítése.

Az adatbázishoz kapcsolódóan latin dialektológiai problémák kutatása, szakmai fórumokon történő megvitatása, a kutatási eredmények publikálása.

Konferenciaszervezés:

- Fourth International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 4, MTA Nyelvtudományi Intézet, 2018. március 28-29.);
- VI. Mathema Konferencia (ELTE BTK, 2019. április-május);
- 20th International Colloquium on Latin Linguistics (ICLL 2019, Las Palmas, 2019. június 17-21).

A 2018-as konferenciák válogatott prezentációinak megjelentetése (*Acta Classica Universitatis Scientiarum Debreceniensis*, *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungarica*, illetve az *Acta Classica Universitatis Scientiarum Debreceniensis* szakfolyóiratok 2019-es kötetében).

Forrás: a projekt költségvetése + intézményi költségvetés

Magyar nyelvtörténeti kutatások:

Versengő szerkezetek a középmagyar élőnyelvben: változók elemzésén alapuló megközelítés című pályázat (NKFI-OTKA K 116217): az OTKA-projektum munkálatainak folytatása (az adatbázis továbbépítése: korpuszbővítés, szövegnormalizálás, ellenőrzés, morfológiai egyértelműsítés, a szociolingvisztikai információk bővítése), fiatalok betanítása, további szakirodalom-feldolgozás, az adatgyűjtés és –feldolgozás, valamint a szuperellenőrzés folytatása. A boszorkányszeres kéziratok elemzése (hibázások javítása), szövegkiadásokkal való összevetése. A következő kutatási témák kidolgozása: vonatkozó kötőszók, az adatok gyakorisága, megoszlása és a független tényezők (idő, terület, társadalmi háttér) közötti lehetséges korrelációk; sajátos jelentéstartalom, mellérendelő viszonyok változatos kifejezőmódjainak tendenciái a 16–18. századi magánlevelezések és tanúvallomások alapján előadás nemzetközi (variacionista) konferencián. – A nyelvemlékes kötet (A Tihanyi alapítólevéltől a Káldi-bibliáig) munkálatainak folytatása: további nyelvemlékleírások; részkorszak-áttekintések. Eredeti anyagok tanulmányozása. – Egy nyelvtörténeti tárgyú PhD-disszertáció befejezése és megvédése. – Nyelvemlékekkel kapcsolatos tanulmányok, tudományos előadások és népszerűsítő cikkek megírása.

Forrás: a projekt költségvetése + intézményi költségvetés

Uráli nyelvészet

Szintaxis.

Projektmunka. „*Nyelvjárási variáció és nyelvi változás elméleti és kísérletes megközelítése a tundrai nyenyec nyelvben*” c. NKFI projektum. A már rendelkezésre álló tundrai nyenyec adatok alapján mintavételi keret kidolgozása; ún. „munka”-korpusz létrehozása; a „munka”-korpusz anyagaiból történő adatgyűjtés; a gyűjtött adatok feldolgozása, rendszerezése és elemzése; az adatok alapján általánosítások levonása; munkahipotézisek megfogalmazása; kutatási kérdések kidolgozása; kísérletek megtervezése, összeállítása és tesztelése; a kísérletek teszteredményeinek feldolgozása, kiértékelése, általánosítások levonása. – A CIFU-XIII. Kongresszusra (Bécs, 2020) „Interrogativity in the Uralic languages” elnevezésű workshop szervezése.

Forrás: a projekt költségvetése + intézményi költségvetés

Egyéni kutatás.

Kutatás az udmurt nem véges mellékmondatok témájában, több tanulmány folyóiratokban való publikálása. Az udmurt igeidőrendszerrel kapcsolatos vizsgálatok. Nominalizátorok vizsgálata szigvai hanti nyelvjárású szövegekben.

Szemantika. A hanti testtartást kifejező igékből keletkezett kvázi-kopulák kutatásának befejezése (a 'fekszik' ige jelentésváltozása), illetve összegzés.

Forrás: intézményi költségvetés

Szociolingvisztika.Nyelvi identitás.

Projektmunka: *“Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: a városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörüi őshonos közösségekben”* című NKFIH-112476 pályázat befejezése. Terepmunkák a kutatott területeken. Az eredmények összefoglalása, tanulmánykötetbe rendezése. Disszeminációja minimum 2 nemzetközi konferencián (17th International Conference on Minority Languages /Leeuwarden/, “Köztes terek” /Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem/). Újabb pályázat összeállítása és beadása az oroszországi és a finnországi számi közösségek tagjainak nyelvi és kulturális identitásának összehasonlító vizsgálatáról.

Forrás: a projekt költségvetése + intézményi költségvetés

Egyéni kutatás:

Terepmunkák során gyűjtött, a komi-permják nyelvi tájkép leírásához szükséges vizuális anyagok adatbázisba való feltöltése, illetve a nyelvi gyűjtések eredményeinek feldolgozása (részben adatbázis formájában). Egy manysi szociolingvisztikai (nyelvi revitalizáció) PhD-disszertáció befejezése és megvédése.

Kontaktusnyelvészet.

Folytatódnak a finnugor-szláv nyelvi kapcsolatok kutatásai részben a permi nyelvek és az orosz, illetve a magyar és elsősorban a horvát viszonylatában.

Magyar mint idegennyelv.

Digitális eszköz-használat és nyelvtanulás vizsgálata. Nyelvtörténeti magyarázatok szerepe a nyelvvoktatásban.

Forrás: intézményi költségvetés

Egyéb:

A Schmidt Éva Könyvtár következő kötetének összeállítása (kazimi hanti nyelvtan és szövegek). Közreműködés a Reguly-emplékév szervezésében (szervezőként és előadóként).

Forrás: intézményi költségvetés

Melléklet

Publikációk

2018

Finnugor és Nyelvtörténeti Osztály

Adamik, Béla

(2017) [2018].

A study on the dialectology of Vulgar Latin vocalic mergers: the interaction between confusion of vowel quality, syncope and accent.

In: Latin vulgaire - latin tardif XI: XI Congreso Internacional sobre el Latín Vulgar y Tardío (Oviedo, 1-5 de septiembre de 2014). Olms-Weidmann, Hildesheim; Zürich; New York, pp. 183-194

[\(http://real.mtak.hu/19711/\)](http://real.mtak.hu/19711/)**Adamik, Béla**

(2017) [2018].

Second International Workshop on Computational Latin Dialectology.

Graeco-Latina Brunensia, 22 (2). pp. 283-285.

[\(http://real.mtak.hu/72990/\)](http://real.mtak.hu/72990/)**Adamik, Béla**

(2017) [2018].

The problem of the omission of word-final -s as evidenced in Latin inscriptions.

Graeco-Latina Brunensia, 22 (2). pp. 5-21.

[\(http://real.mtak.hu/72988/\)](http://real.mtak.hu/72988/)**Adamik, Béla**

(2018)

A szóvégi -s kiesésének problémája a latin feliratok tükrében.

Antik Tanulmányok - Studia Antiqua, 62 (1). pp. 31-53.

[\(http://real.mtak.hu/74824/\)](http://real.mtak.hu/74824/)**Barta, Andrea**

(2017) [2018].

The Siscia curse tablet from a linguistic point of view : a new autopsy.

Graeco-Latina Brunensia, 22 (2). pp. 23-41.

[\(http://real.mtak.hu/72991/\)](http://real.mtak.hu/72991/)**Dömötör Adrienne – Varga Mónika**

„Könyörüljön tenagyságtok rajtunk!” Ötven irat a XVI. századi jobbágylevelezésből. Magyar Nyelvtudományi Társaság – Magyar Nemzeti Levéltár, Budapest, 2018.

Dömötör Adrienne

Három körösztyén leány – az első magyar nyelvű dráma.
Balassi Kiadó, Budapest, 2018.

Dömötör Adrienne

Hagyomány és újítás a *Két könyv...* és a *Vizsolyi biblia* nyelvében: vonatkozó névmási váltakozás.
In: É. Kiss Katalin – Hegedűs Attila – Pintér Lilla (szerk.): *Nyelvelmélet és dialektológia 4: A Károlyi-biblia nyelve*. PPKE BTK Elméleti Nyelvészeti Tanszék – Magyar Nyelvészeti Tanszék, Budapest–Piliscsaba 2018. 37–56.

Duray Zsuzsa

”If you don’t speak the language, you’re excluded. You’re a tough one, so to say.” – Conceptions of being a Sámi today as reflected in interviews on language and identity with Sámi people in Enontekiö, Finland.
Finnisch-Ugrische Mitteilungen Band 42. 1–51.

Gonda, Attila

(2017) [2018].
Changes in the consonant system of Pannonia Inferior, Dalmatia and Venetia et Histria.
Graeco-Latina Brunensia, 22 (2). pp. 165-181.
(<http://real.mtak.hu/72992/>)

Gugán Katalin

Hagyomány és innováció középmagyar kori bibliafordítások mondattanában: a tagadás változatai.

In: É. Kiss Katalin, Hegedűs Attila, Pintér Lilla (szerk.): *Nyelvelmélet és dialektológia 4. A Károlyi-biblia nyelve*. Budapest–Piliscsaba: PPKE BTK Elméleti Nyelvészeti Tanszék – Magyar Nyelvészeti Tanszék. 57–75.

Gugán Katalin – Káldi Tamás

Változó terek, változó módszerek: szurguti hanti VX-szórendű mondatok vizsgálata szemmozgáskövetéssel.
Nyelvtudományi Közlemények 114: xx-xx.

Gugán Katalin – Varga Mónika

A megviselt szoknya esete a feltámadt cseléddel
Nyelv és tudomány (április 12.)
<https://www.nyest.hu/hirek/a-megviselt-szoknya-esete-a-feltamadt-cseleddel>

Gugán Katalin – Varga Mónika

Leend vala, lenni fog. Fogos kérdések.
Nyelv és tudomány (július 25.)
<https://www.nyest.hu/hirek/fogos-kerdesek>

Horváth Csilla

Schmidt Éva terepmunka-módszertanának tanulságai a nyugat-szibériai városi nyelvészeti kutatásokban.

Nyelvtudományi Közlemények 114: 143–151.

Horváth Csilla

The Lord's Prayer in Mansi. In: Naarden, Bruno et al (szerk.): *The Fascination with Inner Eurasian Languages in the 17th Century. The Amsterdam mayor Nicolaas Witsen and his collection of 'Tartarian' glossaries and scripts* Publ. House Pegasus, Amsterdam. 339-346.

Horváth Csilla

Craig Campbell: Agitating Images. Photography against History in Indigenous Siberia. (könyvismertető)

Ethnographia 129/3. 576-578.

Horváth Csilla

“S azóta jól élnek és vidám dalokat énekelnek Leninről és Sztálinról.” Szovjet propagandamesék műfaji azonosításának kísérlete.

In: Vincze Veronika (szerk.) XIV. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia, Szeged. 331–339.

<http://rgai.inf.u-szeged.hu/project/mszny2018/files/teljesB5.pdf#page=341>

Horváth Csilla – Nagy Ágoston – Szilágyi Norbert – Vincze Veronika

A szó elszáll, az írás megmarad? Nyelvtechnológiai eszközök a déli manysi nyelvre.

In: Vincze Veronika (szerk.) XIV. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia, Szeged. 413–419.

<http://rgai.inf.u-szeged.hu/project/mszny2018/files/teljesB5.pdf#page=423>

Oszkó Beatrix – Larisza Ponomareva

Város és falu – nyelvi tájkép a komi-permjákoknál.

In: Tódor Erika-Mária; Tankó Enikő; Dégi Zsuzsanna (szerk.) *Nyelvi tájkép, nyelvi sokszínűség. Nyelvhasználat, nyelvi tájkép és gazdasági élet (I.)*, Scientia, Kolozsvár, ISBN 978-606-975-015-5, 2018.

Oszkó, Beatrix

The Hungarian language in Croatia.

In: Muhr, Rudolf – Meisnitzer, Benjamin (eds): *Puricentric Languages and Non-Dominant Varieties Worldwide. New Pluricentric Languages – Old Problems*. Peter Lang, Berlin. 219-231.

Kispéter Hajnalka – **Oszkó Beatrix**

Eszközök és lehetőségek – avagy hogy tanulnak nyelvet magyar szakos hallgatóink.

In: *Rovátkák* 2018/3: 44-64.

Oszkó, Beatrix

A többközpontú magyar nyelv és horvátországi változata

In: Navracics, Judit; Göncz, Lajos; Szűts, Zoltán; Törteli, Telek Márta; Oszkó, Beatrix; Magyarai, Sára; Bartha, Krisztina; Várnai, Zsuzsa; Török, Tamás; Andrić, Edit; Katona, Edit; Beretka, Katinka; Presinszky, Károly; Lehocki-Samardžić, Anna; Deriš, Katarina -
KÉTNYELVŰSÉG – HÁTRÁNY VAGY ESÉLY?

Újvidék, Szerbia : Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, (2018) pp. 59-72. , 14 p.

Oszkó, Beatrix

Többközpontú nyelvek - avagy tekinthető-e Horvátország a magyar egy központjának?
ÉDES ANYANYELVÜNK 40 : 3 pp. 16-16.

Simon, Zsolt

Keltischer Einfluss im Latein Pannoniens? Eine kritische Neubetrachtung.

Graeco-Latina Brunensia, 23 (1) pp. 195-209.

(<https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/138105>)

Sipos Mária

Bevezető (Válogatott tanulmányok a Schmidt Éva születésének 70. évfordulója alkalmából rendezett emlékülésről).

Nyelvtudományi Közlemények 114: 61–64.

Sipos Mária

The nominalizer TAHI in four North Khanty dialects.

Finnisch-Ugrische Mitteilungen 42: 187–207

Sipos Mária

Bilingualism and text edition.

Vestnik Ugrovedenia (Ob-Ugric Bulletin) 2018/1. 86–97.

https://vestnik-ugrovedenia.ru/sites/default/files/vu/shiposh_m.pdf

Sipos Mária

„A padok előtt tanári asztal ül.” A hanti ’ül’ szóból létrejött kvázi-kopuláról.

Folia Uralica Debreceniensia 25. 149–166.

Sipos Mária

A TAHI nominalizátor néhány északi hanti nyelvjárásban.

In: Языки и культура народов Арктики как полиэтнического региона в условиях глобализации. Hanti-Manszijszk, Oroszország: Югорский государственный университет, 76-86.

Sipos Mária

Emlékezés Schmidt Éva születésnapján.

Finnugor Világ 2018/3: 10–13.

Tantimonaco, Silvia

The replacement of other cases with the nominative and accusative: examples from the epigraphic corpus of Lusitania.

Graeco-Latina Brunensia, 23 (1) pp. 211-225

(<https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/138106>)

Varga Mónika

Boszorkánypercek lejegyzési és kommunikációs stratégiái – Módszer, párhuzam, problémák. Magyar Nyelv 114: 185–200.

http://www.c3.hu/~magyarnyelv/18-2/VargaM_MNy_18-2.pdf

Varga Mónika

„Egyik sem jár az ördögsgel, édes jó uraim! – Boszorkány-kihallgatások kommunikációs kontextusa.

Magyar Nyelv 114: 411–427.

http://www.c3.hu/~magyarnyelv/18-4/VarghaM_MNy_18-4.pdf

Varga Mónika – Gugán Katalin

Talál(koz)unk írni: Segédigeszertő elemek a 16–18. századból véletlen-módra Nyelv és tudomány (március)

<https://www.nyest.hu/hirek/talal-koz-unk-irni>

Várnai Zsuzsa

Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában. A városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörü őshonos közösségekben – Dugyinka

In: Navracsecs, Judit; Göncz, Lajos; Szűts, Zoltán; Törteli, Telek Márta; Oszkó, Beatrix; Magyarai, Sára; Bartha, Krisztina; Várnai, Zsuzsa; Török, Tamás; Andrić, Edit; Katona, Edit; Beretka, Katinka; Presinszky, Károly; Lehocki-Samardžić, Anna; Deriš, Katarina - KÉTNYELVŰSÉG – HÁTRÁNY VAGY ESÉLY?

Újvidék, Szerbia : Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, (2018) pp. 99-108. , 10 p.

Várnai, Zsuzsa

Язык как фактор сохранения этнокультурных ценностей: (Венгерско-Российское социолингвистическое исследование среди коренных малочисленных народов Таймыра) Вестник Карачаево-Черкесского Республиканского Института Повышения Квалификации Работников Образования Междисциплинарный Научно-Методический Журнал 13 pp. 107-112. , 6 p. (2018)